

Turkuun, Raumalle ja Uuteenkaupunkiin suuntautuneen työvoiman muuttoliikkeen rakenne, muuton syyt ja muuttajien sopeutuminen

VTK ARJA MUNTER, SIIRTOLAISUUS-
INSTITUUTTI

Esitettävät tutkimustulokset pohjautuvat kirjoittajan ja valtiotieteen maisteri Ritva Pääkkösen yhteiseen pro gradututkielmaan, joka valmistui toukokuussa 1976.

Tutkimuksen tarkoituksena oli kartoittaa Turkuun, Raumalle ja Uuteenkaupunkiin suuntautuvan työvoiman muuttoliikkeen rakennetta, muuton syitä ja sopeutumista uusissa oloissa ja heidän kohtaamiaan suurimpia vaikeuksia.

Tutkimusjoukosta oli miehiä 52.5 % ja naisia 47.5 %. Yleisimmät lähtöalueet olivat Turun ja Porin lääni ja muu Etelä-Suomi. Lähimuuttajia, eli läänin sisällä muuttaneita, oli yli puolet otoksesta, ja näistä oli naisia enemmän kuin miehiä. Muuttaneissa oli hiukan enemmän maaseutupaikkakunnilta lähtöisin olevia kuin kaupungeista tai kauppaloista tulleita. Lähimuuttajista noin 70 % oli maaseudulta. Uusikaupunki poikkesi muista tutkimuspaikkakunnista, sillä sinne muuttaneissa oli huomattavasti vähemmän lähimuuttajia ja enemmän Itä- ja Pohjois-Suomesta tulleita. Muuttajajoukon ikärakenne poikkeaa huomattavasti koko väestön ikärakenteesta sillä 15–34-vuotiaita oli yli 80 %. Naiset näyttivät muuttaneen nuorempina kuin miehet. Siviilisäädyltään avo- tai avioliitossa olevia oli yli puolet muuttaneista ja miehet

näyttivät muuttavan naimattomina harvemmin kuin naiset.

Sekä perus- että ammatilliselta koulutukseltaan muuttajat olivat väestön keskimääräistä koulutustasoa paremmin koulutettuja. Korkeampaa ammatillista koulutusta (ammatillinen oppil., korkeakoulu) oli saanut noin 30 % muuttaneista. Uuteenkaupunkiin muuttaneet olivat huonoiten koulutettuja.

Yli viidennes tutkimusjoukosta ei ollut työssä lähtöpaikkakunnallaan. Teollisuuden piiristä tulleita oli noin 30 % ja seuraavaksi suurimmat lähtöelinkeinoryhmät olivat palvelukset ja kauppa. Tulopaikkakunnalla lähes puolet työskenteli teollisuuden piirissä, neljännes palvelualoilla ja joka kymmenes oli kaupan palveluksessa. Tulopaikkakunnittain katsoen on teollisuuden suhteellinen osuus suurin Uudessakaupungissa. Muuton syiden mukaan muuttajat jaettiin muuttajaryhmiin: pakkomuuttajat, tavoitemuuttajat, sukulaisuussuhteiden takia muuttaneet, seikkailunhalusta muuttaneet ja muun syyn takia muuttaneet. Yleisin muuttajatyyppejä oli tavoitemuuttaja, joka on

vaihtanut paikkakuntaa paremman työpaikan tai ansiomahdollisuuksien toivossa tai omalla alalla eteenpäin pääsyt, ammattitaidon tai työkokemuksen kehittämisen takia. Heitä oli lähes 40 % tutkimusjoukosta. Sen sijaan pakkomuuttajia, työttömyyden tai sen uhan takia muuttaneita, oli vain joka kymmenes. Naiset olivat pakkomuuttajia useammin kuin miehet.

Muuttajien sopeutumista uusiin oloihin tarkasteltiin työtyytyväisyyden, asumistyytyväisyyden, ystävyysuhteiden määrän ja laadun sekä osallistumisaktiivisuuden ja kunnallispoliittisen kiinnostuksen avulla. Tässä esityksessä tarkastellaan lähemmin vain työ- ja asumistyytyväisyyttä.

Yleisesti ottaen muuttaneet olivat suhteellisen tyytyväisiä työnsä eri osatekijöihin, joihin olivat työaikaisten järjestely, työtehtävät, työnantajat ja esimiehet, työtoverit, palkka työmatkat, työskentelytilat, sosiaaliset edut, terveydenhuolto, työturvallisuusasiat ja etenemismahdollisuudet. Erityisen tyytyväisiä oltiin työaikaisten järjestelyyn, työtovereihin, työnantajaan ja esimiehiin sekä työmatkoihin. Useampi kuin neljä viidestä oli ainakin jokseenkin tyytyväinen näihin tekijöihin. Eniten tyytymättömyyttä herättivät etenemismahdollisuuksien puuttuminen, palkka ja työpaikan terveydenhuolto.

Työn eri osatekijöistä muodostettiin yleinen työtyytyväisyyden mittari. Tällöin miehet osoittautuivat naisia tyytyväisemmiksi ja kaupungeista tulleet tyytyväisemmiksi kuin maaseudulta lähteneet. Muuttajatyypeistä tavoitemuuttajat viihtyivät parhaiten työssään ja seikkailunhalusta muuttaneet huonoiten. Koska tavoitemuuttajat ovat lähteneet liikkeelle juuri parempien työolosuhteiden takia, näyttää siltä, että heidän odotuksensa ovat täyttyneet. Ylempää ammattikoulutusta saaneet olivat tyytyväisimpiä, mutta alempi ammatillinen koulutus sen sijaan ei näyttänyt vaikuttavan viihtyvyyttä lisäävästi.

Koska asennekysymyksillä on yleisesti todettu saatavan liian positiivinen kuva työ-

tyytyväisyydestä, kontrolloitiin tätä vielä tiedustelemalla muuttaneilta, ovatko he tyytyväisiä nykyiseen ammattiasemaansa ja elleivät ole, kuinka he haluaisivat kohottaa sitä. Tällöin ilmeni, että vain noin neljännes tutkimusjoukosta oli täysin tyytyväinen todelliseen ammattiasemaansa ja lähes puolet halusi jatkokoulutusta nykyisellä ammattialalla. Kokonaan uuteen ammattiin koulutusta halusi hieman yli neljännes. Muuttajien yleisimmät asumismuodot olivat päävuokralaisasunto ja työsuhdeasunto. Hyvässä nykyisessä asuntoaan piti 44.5 % ja asuinympäristöään piti ainakin melko hyvänä noin 70 % tutkimusjoukosta. Jos muuttajat saisivat vapaasti valita asuinseutunsa, yli puolet valitsisi Lounais-Suomen. Kuitenkin mieluisin asuinseutu oli kaikilla muuttajaryhmillä, ulkomailta tulleita lukuunottamatta, oma lähtöalue, mutta kaikissa ryhmissä oli toiseksi eniten niitä, jotka pitivät nykyistä asuinseutuaan parhaana. Tiedusteltaessa mieluisinta yhdyskuntamuotoa Raumalle ja Uuteenkaupunkiin muuttaneet valitsivat useammin pienen kaupungin tai kauppalan kuin Turkuun muuttaneet, jotka useammin valitsisivat suurehkon kaupungin.

Yleisellä asumistyytyväisyydsmittarilla mitattaessa naiset osoittautuivat miehiä tyytyväisemmiksi. Muuttajatyypeistä pakkomuuttajat olivat tyytymättömiä ja sukulaissuhteiden takia muuttaneet tyytyväisimpiä. Uuteenkaupunkiin muuttaneet viihtyivät parhaiten ja Turkuun muuttaneet huonoiten.

Kun tarkasteltiin kuinka kauan eri seuduilta muuttaneet aikoivat asua tulopaikkakunnallaan, havaittiin, että ulkomailta muuttaneista suurin osa aikoi jäädä lopullisesti nykyiselle asuinkunnalleen ja lähimuuttajista 40 %. Pohjois-Suomesta tulleista oli vähiten paikkakunnalle jääviä, vain vajaa 20 %. Itä-Suomesta muuttaneissa oli eniten, lähes viidennes sellaisia, jotka aikovat muuttaa edelleen puolen vuoden sisällä.

Uuteenkaupunkiin muuttaneista vain neljän-

nes uskoi jäävänsä lopullisesti paikkakunnalle, vastaavan määrän ollessa Turun kohdalla yli kolmannes. Raumaan oltiin tässä suhteessa kaikkein tyytyväisimpiä, sillä sinne asettuneista 38 % aikoi jäädä pysyvästi. Turkuun tulleissa oli eniten ja Uuteenkaupunkiin tulleissa vähiten niitä, jotka aikoiivat jäädä pidemmäksi aikaa paikkakunnalle (ainakin viisi vuotta), joten voidaan todeta että kokonaisuutena ottaen Turkuun oltiin tyytyväisimpiä ja Uuteen-

kaupunkiin tyytymättöimpiä. Sieltä aikoi yli 15 % muuttaa pois puolen vuoden sisällä.

Vaikka viime aikoina maassamme onkin jonkin verran suoritettu tutkimuksia maassamuuton seurauksista, näiden antamaa informaatiota ole käytetty tarpeeksi hyväksi. Tiedon tulisi auttaa esim. kunnallisten palvelujen ja asuntotuotannon suunnittelua sekä herättää työnantajissa suurempaa mielenkiintoa todellisia työoloja kohtaan.

